

A) forduló (totó)	5 perc
B) forduló (nevek)	15 perc
C) forduló (manuális feladatok)	15 perc
D) forduló (helyzetképek)	30 perc
E) forduló (alapfogalmak)	20 perc
Összesen:	85 perc

A szervezési keretek többféleképpen lehetnek (pl. szakkör, rajgyűlés, ismétlődő óra, ellenőrző óra stb.). Rövidebb idő esetén kevesebb fordulót vagy feladatot tervezünk. Az egyes fordulók részelemeit, tehát az ötleteket bármelyik tanítási órán is felhasználhatjuk.

DRAMATIZÁLÁS AZ IRODALMI ÓRÁN

Az oktató-nevelő munka egyik fontos tényezője a korszerűség. Hozzá tartozik a szempontokhoz a szemléltetés több fajtája is. A lehetőségek közül felhasználható az órákon a dramatizálás. A megjelenítések, egy-egy történet eljátszása hozzásegíti a tanulókat az irodalom megszerettetéséhez, hiszen a szereplők helyzetében játszanak a tanulók, a történetek főszereplői „megéleveníkednek”, s ezáltal közvetlen élményben van részükhöz. Különösen, ha kedvenc hősről van szó. Így nemcsak feladatokra, gyakorlatokra szorítkoznak. Jól fejlődik a szókinccsük, szövegmondásuk. Az 5. osztályban a Pál utcai fiúk c. regény színpadra írt változatából (Molnár—Török) használtam fel előadásra: Nemecsek egyedül megy el a Fűvész-kertbe a vörösingese közé — részletet.

I. Általában a jelenetet előre megbeszéljük, részletesen ismertetjük. Kijelöljük a szereplőket. A történetet (vagy a könyvet) feldolgozó órák előtt az előadásra kerülő részletet összeolvassuk, hogy a tanulók elsajátítsák a kifejező szövegmondást, érzékeljék a hangsúlyozást, megtanulják a mozgást. Lehet olyan szövegrészlet kiválasztani, amely hűen tükrözi a történet fontos eseményeit, pl.: lehet a bony. megindulását vagy a bony. tetőpontját magába foglaló esemény, a szereplők jellemét bemutató rész, lehet fontosabb epizód, amely a főhős, a szereplők egy-egy tulajdonságát villantja fel, vagy vidám, humoros történetek.

II. Bár mindegy, de helyesebb a történet (vagy a könyv) megbeszélésének második óráján (vagy azt követően) előadni a dramatizált

részt, mert így már minden tanuló előtt ismert a cselekmény. Bevezethetjük az órát:

— Gyerekek, az előző órán már megtárgyaltuk a részletet. Most az osztály tanulói közül többen betanultak egy párbeszédet. Nézzük meg előadásukat!

Lehetőség szerint úgy rendezhetjük, hogy a legszükségesebb mozgás legyen a gyerekeknél, ne csupán egy helyben, csoportban megállva beszéljenek.

III. A fentebb említett jelenetet követően ellentétpárokat figyeltünk meg. Ilyen volt pl.: Nemecsek—Geréb; Nemecsek—Áts; Geréb—Áts. A kis hősnek a hazát jelképező grund szeretetéből, a fiúkhöz való ragaszkodásából eredt bátorsága szembeállítható az áruló Geréb „leleplezésével”, valamint Áts Feri „magabiztosságával”. Majd megállapítottuk a dialógus helyét a cselekményben. Mondanivalóját röviden értékeltük.

A tanulók az előkészítés során szívesen, örömmel részt vettek a próbázásokban. Figyelmesebbek voltak. Gyakorolták a szöveg érzelmi hangsúlyát, igyekeztek elsajátítani. Igyekeztek a szereplők tulajdonságainak megfelelően beszélni, cselekedni. Benne éltek a párbeszéd áramlatában. Az órán az osztály tanulói figyelemmel hallgatták végig az előadást. Megfigyelték a szereplők jellemét. Átélték cselekedeteit.

Lehetőség szerint a kíváncsi alkalmak valamelyikével tegyük az irodalmi órákat változatossá, fordulatossá, élményszerűvé.

Emődi János
Kurittyan